

Προγράμματα φιλιαναγνωσίας στις Δημοτικές Βιβλιοθήκες

Konstantina - Anna Stefanska

Επιβλέπων: Κωνσταντίνος Κυπριανός

ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΙΑΣ, ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Σκοποί και στόχοι

Ανάδειξη της σπουδαιότητας των βιβλιοθηκών

Πρώθηση της ανάγνωσης

Ενημέρωση για τα προγράμματα φιλιαναγνωσίας των Δημοτικών Βιβλιοθηκών

Μεθοδολογία

Διαδικτυακή έρευνα με χρήση ερωτηματολογίου και προώθηση του κυρίως στην πλατφόρμα Goodreads για την εξασφάλιση του διεθνούς χαρακτήρα της έρευνας.

Έρευνα σε αξιόπιστες πηγές, όπως οι επίσημες ιστοσελίδες των βιβλιοθηκών και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης τους, για συλλογή πληροφοριών που αφορούν τα προγράμματα φιλιαναγνωσίας που διεξάγουν.

Περιορισμοί

Θα αναλυθούν μόνο οι δράσεις φιλιαναγνωσίας των Δημοτικών Βιβλιοθηκών

Ιστορία του βιβλίου

1

Με την ανακάλυψη της γραφής, γεννήθηκε η ανάγκη εφεύρεσης ενός μέσου όπου θα καταγράφονταν οι πληροφορίες εξυπηρετώντας καθημερινές ανάγκες

3

Ύστερα λόγω της ευθραυστότητας του παπύρου, ανακαλύφθηκε η περγαμηνή η οποία ήταν δημοφιλής μέχρι την εφεύρεση του χαρτιού το 105 μ.Χ.

2

Από τις πινακίδες/πίνακες, περάσαμε στον πάπυρο που αρχικά είχε κυλινδρική μορφή και ύστερα γεννήθηκε ο κώδικας, ο πρόγονος του βιβλίου.

4

Η μεγαλύτερη εξέλιξη στον χώρο του βιβλίου έφερε η ανακάλυψη της τυπογραφίας. Η τυπογραφία επέτρεψε τη μαζική παραγωγή βιβλίων και αντικατέστησε την αντιγραφή βιβλίων με το χέρι.

5

Τον 20^ο αιώνα η τεχνολογία συνέβαλλε στην αύξηση της παραγωγής των βιβλίων και τον 21^ο αιώνα άρχισε να αποτελεί απειλή. Δεν κατάφερε παρ' όλα αυτά να το εξαλείψει. Μάλιστα, το βιβλίο εξελίχθηκε και κυκλοφορεί σε έντυπη και ψηφιακή μορφή.

Τα είδη των βιβλιοθηκών

Ανάλογα με το κοινό που εξυπηρετούν, έχουμε τα εξής είδη βιβλιοθηκών:

Σχολικές
Βιβλιοθήκες

Ακαδημαϊκές
Βιβλιοθήκες

Λαϊκές
Βιβλιοθήκες

Ειδικές
Βιβλιοθήκες

Σημασία των βιβλιοθηκών

Χάρη στις βιβλιοθήκες σώθηκαν μοναδικά και αξιοσημείωτα έργα

Αποτελούν κέντρα πληροφόρησης, δια βίου μάθησης και ψυχαγωγίας

Οι βιβλιοθήκες μέσα από τις δράσεις τους φέρνουν πιο κοντά τους ανθρώπους και δημιουργούν κοινότητες

Προσφέρουν υπηρεσίες στους πρόσφυγες και στους μετανάστες

Συμβάλλουν στην καταπολέμηση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και της ομοφοβίας

Συμβάλλουν στην καταπολέμηση του σεξισμού και στην επίτευξη ισότητας φύλων

Φιλαναγνωσία

Ορισμός

Ο όρος φιλαναγνωσία αποτελείται από δυο συνθετικά: «φιλία» + «ανάγνωση» και δηλώνει την αγάπη που έχει κάποιος για την ανάγνωση.

Οφέλη της φιλαναγνωσίας

Για τα παιδιά και τους νέους:

Μειώνει το άγχος

Περιορίζει τα συναισθήματα της κατάθλιψης

Βοηθά στη συγκέντρωση και ενισχύει τη μνήμη

Διευκολύνει την ανάπτυξη κριτικής σκέψης

Διεγείρει τη φαντασία και τη δημιουργικότητα

Ευνοεί την βελτίωση του προφορικού και γραπτού λόγου

Αποτελεί μέσο ψυχαγωγίας

Αποτελεί μοχλό κοινωνικοποίησης

Οφέλη της φιλαναγνωσίας

Για τους ενήλικες

Μειώνει το άγχος
και βελτιώνει τη
διάθεση

Κάνει τον
αναγνώστη πιο
διαλλακτικό και
συμπονετικό

Ευνοεί την επιβολή
αυτοπειθαρχίας

Αποτελεί μέσο
ψυχαγωγίας

Αποτελεί μοχλό
κοινωνικοποίησης

Συντελεί
εξαιρετικά στην
γνωριμία με άλλες
κουλτούρες

Για την τρίτη ηλικία

Δίνει την αίσθηση
συντροφιάς
απαλύνοντας τον
πόνο της μοναξιάς

Ενισχύει τη μνήμη
και βοηθά στην
καταπολέμηση της
άνοιας

Εξαλείφει το
χάσμα γενεών

Προγράμματα φιλιαναγνωσίας

1

Ως προγράμματα φιλιαναγνωσίας μπορούμε να ορίσουμε τα προγράμματα που έχουν ως στόχο την προώθηση της φιλιαναγνωσίας.

2

Μερικά παραδείγματα:

- λέσχες βιβλίων
- οι χειροτεχνίες για παιδιά
- τα θεατρικά έργα εμπνευσμένα από βιβλία
- οι παρουσιάσεις βιβλίων
- συναντήσεις με συγγραφείς

3

Όλα τα είδη των βιβλιοθηκών διεξάγουν δράσεις με σκοπό την προώθηση της φιλιαναγνωσίας. Παρ' όλα αυτά θα εστιάσουμε μόνο στις **Δημοτικές Βιβλιοθήκες.**

Προγράμματα φιλιαναγνωσίας

Δημοτικές Βιβλιοθήκες της Ελλάδας

- ❑ Κεντρική Δημοτική Βιβλιοθήκη της Θεσσαλονίκης
- ❑ Αισχύλειος Δημοτική Βιβλιοθήκη Δήμου Ελευσίνας
- ❑ Βικελαία Δημοτική Βιβλιοθήκη

- ✓ Η συμμετοχή στις δράσεις είναι δωρεάν.
- ✓ Μέσω των προγραμμάτων παρέχεται ενημέρωση για σημαντικά γεγονότα και κοινωνικά ζητήματα (π.χ. προσφυγιά, κλιματική αλλαγή).
- ✓ Οι δράσεις που απευθύνονται στα παιδιά, διεγείρουν τη φαντασία και τη δημιουργικότητα τους αλλά και τα βοηθούν να αναπτύξουν κριτική σκέψη μέσα από τον διάλογο.
- × Τα προγράμματα που απευθύνονται στους ενήλικες και ηλικιωμένους είναι ελάχιστα και περιορίζονται μόνο σε εκθέσεις και παρουσιάσεις βιβλίων.
- × Οι λέσχες βιβλίων, είναι σπάνιο φαινόμενο στις βιβλιοθήκες

Δημοτικές Βιβλιοθήκες της Ευρώπης

- ❑ Biblioteca Pública Municipal do Porto
- ❑ Savonlinna Municipal Library
- ❑ Biblioteca Pública Municipal Iván de Vargas

- ✓ Έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην εξουδετέρωση του κοινωνικού αποκλεισμού προσφέροντας τις υπηρεσίες τους σε όλα τα μέλη της κοινωνίας ανεξαρτήτως φύλου, ηλικίας, εθνικότητας και σεξουαλικότητας.
- ✓ Οι δράσεις που διεξάγονται έχουν εκπαιδευτικό και ψυχαγωγικό χαρακτήρα (π.χ. γιόγκα και ανάγνωση, ανάγνωση με σκύλους).
- × Τα προγράμματα που απευθύνονται στους ηλικιωμένους είναι ελάχιστα πράγμα που οδηγεί στην περιθωριοποίησή τους.

Προγράμματα φιλαναγνωσίας

Δημοτικές Βιβλιοθήκες της Ασίας

- ❑ Dongjak Municipal Library
- ❑ Setegaya Municipal Library
- ❑ Beirut Municipal Public Libraries

- ✓ Μερίμνησαν για προγράμματα φιλαναγνωσίας που απευθύνονται στα άτομα τρίτης ηλικίας και τα συνδύασαν με δράσεις πληροφοριακής παιδείας.
- ✓ Διοργανώνονται δημιουργικές δράσεις για παιδιά, τα οποία με αυτόν τον τρόπο αναπτύσσουν καλύτερες καλλιτεχνικές και συγγραφικές δεξιότητες.
- × Η συμμετοχή στα προγράμματα των περισσότερων Δημοτικών βιβλιοθηκών είναι επί πληρωμή που έχει ως συνέπεια των παραγκωνισμό των ασθενέστερων οικονομικά ομάδων.

Δημοτικές Βιβλιοθήκες της Αμερικής

- ❑ Peace River Municipal Library
- ❑ Sylvan Lake Municipal Library
- ❑ Sterling Municipal Library

- ✓ Το επίπεδο δημιουργικότητας των βιβλιοθηκονόμων όσο αφορά την πραγματοποίηση προγραμμάτων φιλαναγνωσίας για παιδιά είναι αρκετά υψηλό και οι ιδέες τους φρέσκες και ελκυστικές.
- ✓ Δίνεται μεγάλη βάση στη δημιουργία λεσχών ανάγνωσης οι οποίες είναι ανοιχτές για κάθε ηλικία.
- ✓ Οι Δημοτικές βιβλιοθήκες διαθέτουν πλούσιες ψηφιακές συλλογές που χρησιμοποιούνται κυρίως από άτομα με αναπηρία αλλά και από ηλικιωμένους με προβλήματα όρασης.
- × Κάποιες εκδηλώσεις των βιβλιοθηκών είναι επί πληρωμή και οι τιμές είναι εξωφρενικές ακόμα για αυτήν τη ποιότητα υπηρεσιών.

Προγράμματα φιλαναγνωσίας

Δημοτικές Βιβλιοθήκες της Αφρικής

- ❑ Ethekwini Municipal Libraries

- ✓ Πραγματοποιούνται διαλέξεις με στόχο την ευαισθητοποίηση του κοινού για σοβαρά κοινωνικά ζητήματα, θέματα ψυχικής και σωματικής υγείας.
- ✓ Διοργανώνονται δημιουργικές δράσεις κυρίως για παιδιά που συνδυάζουν παιχνίδι και μάθηση (π.χ. εργαστήρια ανακύκλωσης).
- ✓ Αποτελούν πρότυπο για τις βιβλιοθήκες όλου του κόσμου για τις υπηρεσίες και τις δράσεις που διεξάγουν παρά τις δυσμενείς οικονομικές και πολιτικές συνθήκες.

Δημοτικές Βιβλιοθήκες της Αυστραλίας

- ❑ Kiama Municipal Library
- ❑ Fraser Coast Libraries

- ✓ Υπάρχει στενή συνεργασία μεταξύ των Δημοτικών βιβλιοθηκών της Αυστραλίας και των κοινοτικών ιδρυμάτων στη διεξαγωγή προγραμμάτων φιλαναγνωσίας.
- ✓ Προσφέρουν τη δυνατότητα εγγραφής σε διάφορες πλατφόρμες με πληθώρα ψηφιακών τεκμηρίων.
- ✓ Δίνεται βάση στις ανάγκες όλων των ηλικιακών ομάδων παρ' όλα αυτά οι περισσότερες δράσεις απευθύνονται στα παιδιά και τους νέους.

Συμπεράσματα

Συγκρίνοντας το δείγμα των Δημοτικών Βιβλιοθηκών της Ελλάδας σε σχέση με το δείγμα των Δημοτικών Βιβλιοθηκών των άλλων ηπείρων ως προς τα προγράμματα φιλαναγνωσίας συμπεραίνουμε ότι:

Οι Δημοτικές Βιβλιοθήκες της Ελλάδας πρέπει να μεριμνήσουν για την κάλυψη των αναγκών και της τρίτης ηλικίας.

Η συμμετοχή στις λέσχες βιβλίων αποτελεί σημαντική μέθοδο κοινωνικοποίησης για αυτό και θα έπρεπε οι βιβλιοθήκες να μεριμνήσουν για τη δημιουργία τους.

Πολλές δράσεις των Δημοτικών Βιβλιοθηκών της χώρας μας δεν έχουν ψυχή ούτε βάθος. Αυτό που λείπει από τους βιβλιοθηκονόμους στις μέρες μας είναι φαντασία, η δημιουργικότητα και η κατανόηση των αναγκών της κοινότητας.

Έρευνα

Στόχοι της έρευνας

- 1 Συλλογή πληροφοριών για τις αναγνωστικές συνήθειες των ανθρώπων όλου του κόσμου
- 2 Συλλογή πληροφοριών για τα προγράμματα φιλιαναγνωσίας που διεξάγονται διεθνώς
- 3 Συλλογή στοιχείων που αφορούν το ποσοστό ικανοποίησης των ερωτηθέντων από τη συμμετοχή τους στις δράσεις

Μορφή της έρευνας

Το ερωτηματολόγιο αποτελούνταν από 15 ερωτήσεις ανοιχτού και κλειστού τύπου.

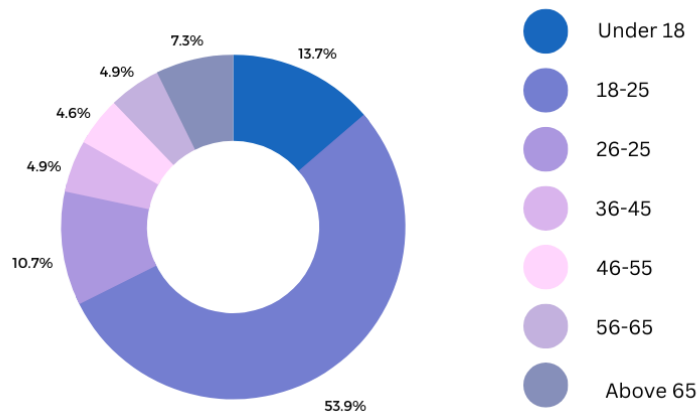
Οι ερωτήσεις ήταν διατυπωμένες στα αγγλικά.

Το ερωτηματολόγιο απευθυνόταν σε όλες τις ηλικιακές ομάδες

Αποτελέσματα έρευνας

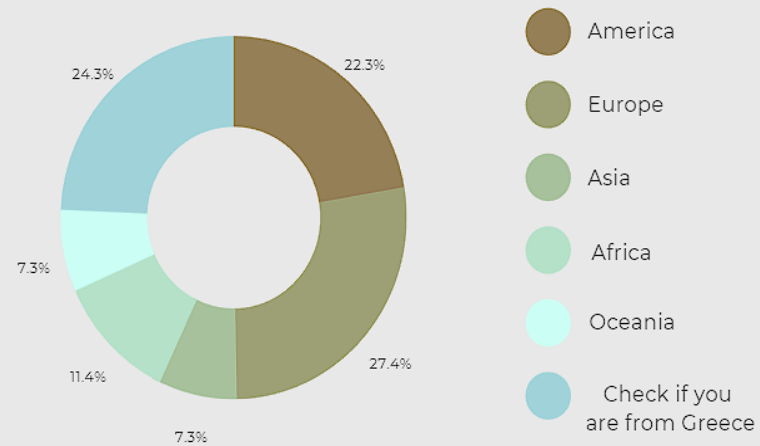
Η έρευνα ξεκίνησε τον Σεπτέμβρη του 2021 και ολοκληρώθηκε τον Απρίλιο του επόμενου έτους. Συγκέντρωσε 410 απαντήσεις. Όπως δείχνουν τα διαγράμματα οι περισσότερες απαντήσεις συλλέχθηκαν από άτομα ηλικίας 18-25 ετών. Όσον αφορά τον τόπο κατοικίας τους μπορούμε άφοβα να πούμε πως εξασφάλισαμε τον διεθνή χαρακτήρα της έρευνας.

How old are you?

Σχήμα 1. Πόσο χρονών είστε;

WHERE DO YOU LIVE?

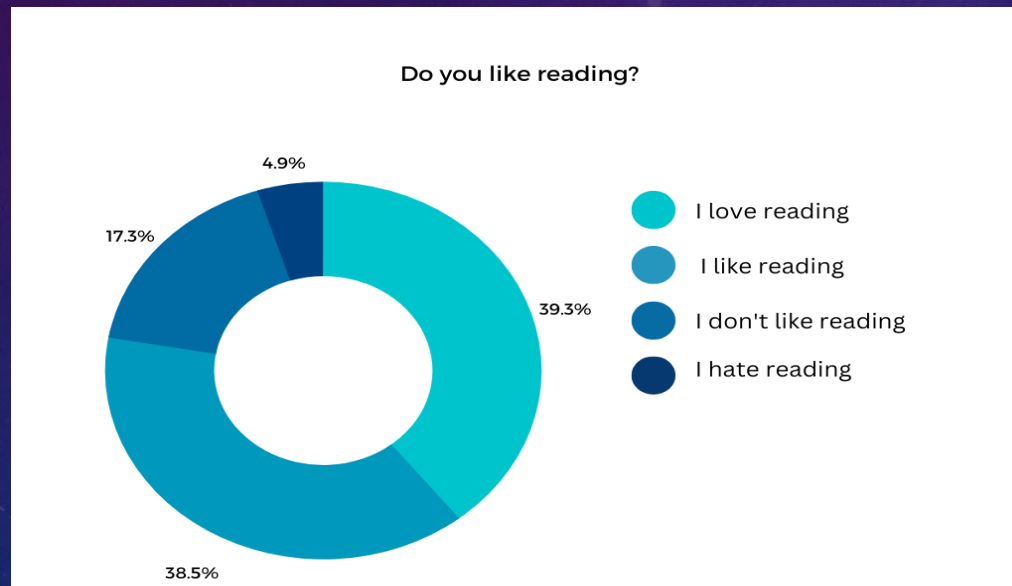

Σχήμα 2. Πού μένετε;

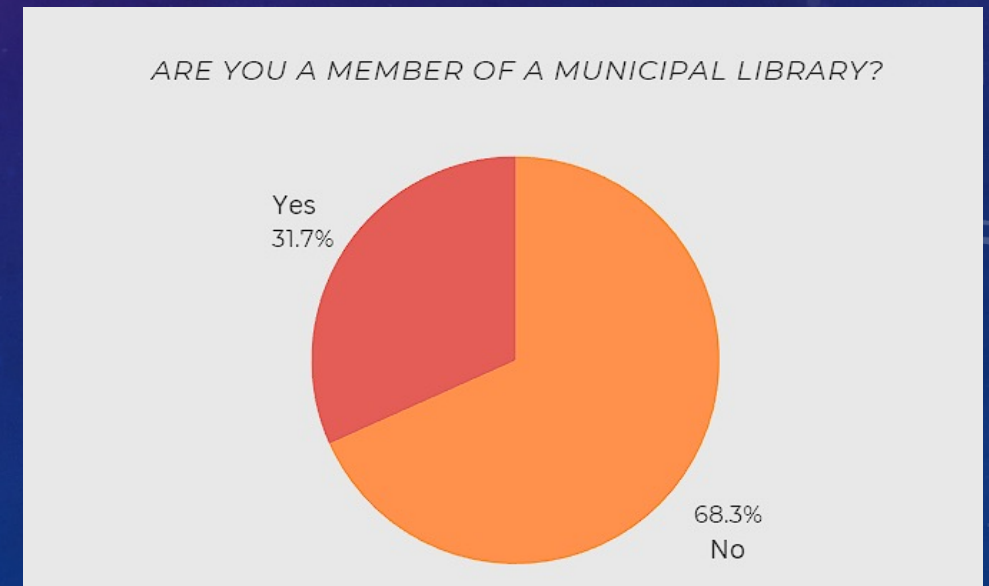
Αποτελέσματα έρευνας

Τελικά, το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων λατρεύει το διάβασμα αλλά δεν είναι μέλος σε κάποια Δημοτική Βιβλιοθήκη. Υπάρχουν αρκετοί λόγοι που αποθαρρύνουν τους ανθρώπους από την εγγραφή όπως:

- Η απόσταση από τη βιβλιοθήκη
- Η συνδρομή είναι υπερβολικά ακριβή
- Η έλλειψη υλικού για άτομα με αναπηρίες

Σχήμα 3. Σας αρέσει το διάβασμα;

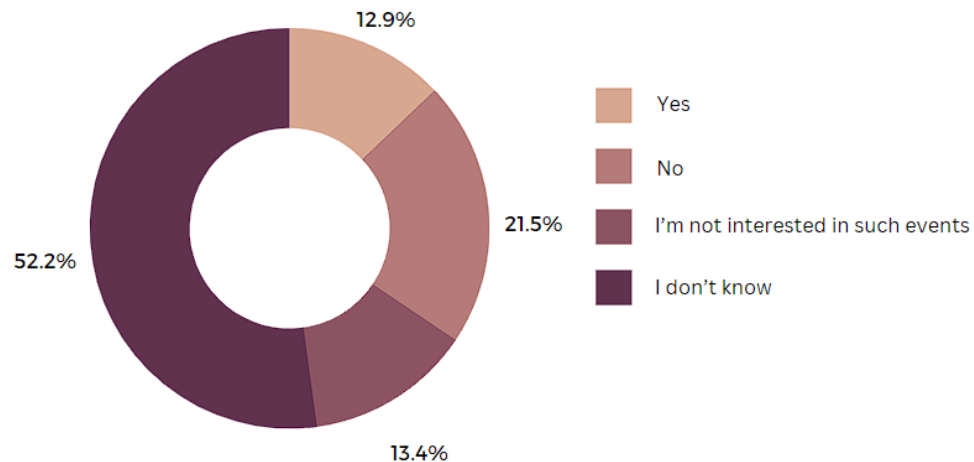

Σχήμα 4. Είστε μέλος κάποιας Δημοτικής Βιβλιοθήκης;

Αποτελέσματα έρευνας

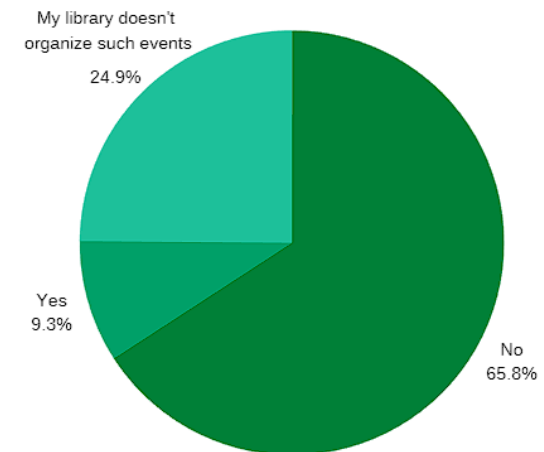
Οι περισσότεροι ερωτηθέντες δεν γνωρίζουν αν η βιβλιοθήκη στην οποία είναι μέλη διεξάγει κάποια προγράμματα φιλαναγνωσίας που οφείλεται είτε στην ελλιπούς διαφήμιση του συγκεκριμένου γεγονότος από τη βιβλιοθήκη είτε στην αδιαφορία των ίδιων. Οι βιβλιοθήκες οι οποίες δεν διεξάγουν δράσεις χάνουν τη δυνατότητα να προσελκύσουν κόσμο. Δυστυχώς μόνο το **9.3%** ερωτηθέντων συμμετείχε σε κάποια δράση και μπορεί να μοιραστεί την άποψη του.

Is your library organizing any reading programs?

Σχήμα 5. Οργανώνει η βιβλιοθήκη σας προγράμματα φιλαναγνωσίας;

Do you take part in those events?

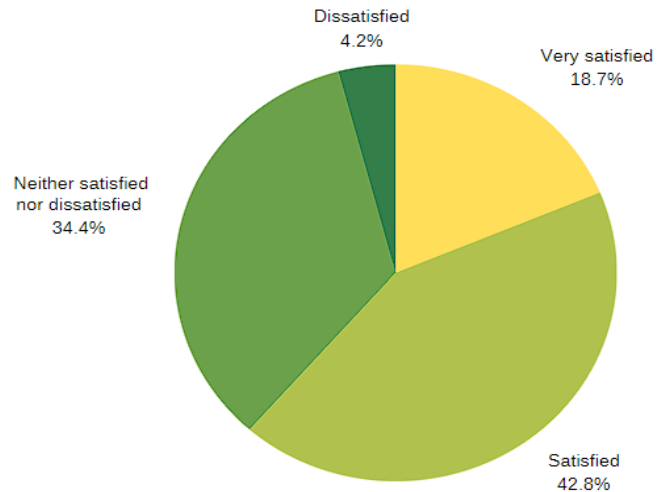

Σχήμα 6. Πήρατε μέρος σε κάποιο πρόγραμμα φιλαναγνωσίας;

Αποτελέσματα έρευνας

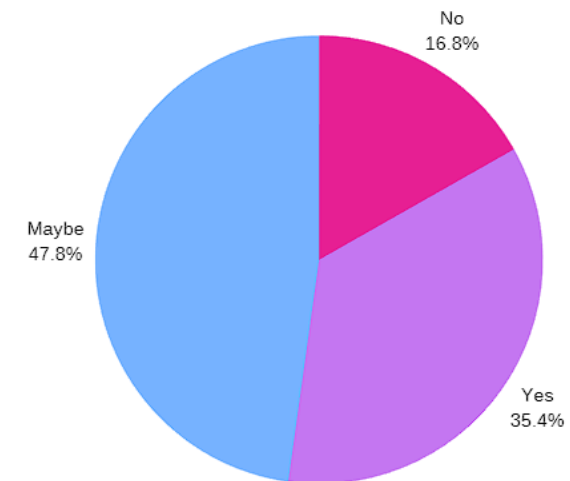
Το μεγαλύτερο ποσοστό που έφτασε τα **43.2%** δήλωσε ικανοποιημένο από τα προγράμματα φιλαναγνωσίας και μάλιστα το **35.4%** δήλωσε ότι οι δράσεις αυτές ενίσχυσαν τον δεσμό τους με τα βιβλία.

If you took part at least one time in such an event how satisfied you were?

Σχήμα 7. Αν πήρατε μέρος έστω μια φορά σε μια δράση φιλαναγνωσίας, πόσο ικανοποιημένος νιώσατε;

Did it strengthen the bond between you and the books?

Σχήμα 8. Η εμπειρία αυτή ενδυνάμωσε τη σχέση σας με τα βιβλία;

Βιβλιογραφία

Encyclopaedia Britannica. (χ.χ.). *Library of Alexandria*. <https://tinyurl.com/2p8rw7aj>

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Κορκίδη, Μ. (2003). *Ο ρόλος των δημοτικών βιβλιοθηκών και η προσφορά τους στην τοπική κοινωνία: το παράδειγμα της Δημοτικής Βιβλιοθήκης του Δήμου Κερατσινίου* [Πτυχιακή εργασία]. Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας. <http://hdl.handle.net/10797/11136>.
- Andrews, E. (2018). *8 Legendary Ancient Libraries: Get the facts on eight of the most magnificent libraries of the ancient world*. History. <https://www.history.com/news/8-impressive-ancient-libraries>
- Hargrave, A. και Sénéchal, M. (2000) A book reading intervention with preschool children who have limited vocabularies: the benefits of regular reading and dialogic reading. *Early Childhood Research Quarterly*, 15(1), 75-90. [https://doi.org/10.1016/S0885-2006\(99\)00038-1](https://doi.org/10.1016/S0885-2006(99)00038-1).
- Naga, M. και Hkawng, Z. (2018). *Impact of Information Literacy on Reading Habits of Students: A Study of Eastern Theological College of Jorhat in India* [Πρακτικά συνεδρίων]. International Conference on Social Sciences and Management, Kyoto, Japan. <http://hdl.handle.net/10603/217088>.
- Casson, L. (2001). *Libraries in the ancient world*. Yale University Press.